

Sygn. akt I PK 230/19

## POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa M. J. , A. J. i T. J.  
przeciwko M. w Ł.  
o zadośćuczynienie,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 16 grudnia 2020 r.,  
skargi kasacyjnej powodów od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)  
z dnia 16 lipca 2019 r., sygn. akt III APa (...) ,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. odstępuje od obciążenia skarżących kosztami postępowania kasacyjnego.**

### UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 16 lipca 2019 r., sygn. akt III APa (...) w sprawie z powództwa M. J., A. J. i T. J. przeciwko M. (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. o zadośćuczynienie, oddalił apelację powodów od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z 20 lutego 2019 r., sygn. akt VIII P (...) oddalającego ich powództwo i orzekającego o kosztach procesu.

Powodowie zaskarżyli powyższy wyrok skargą kasacyjną w zakresie oddalającym ich apelację oraz zasadzającym od nich na rzecz pozwanego kwoty po 675,00 zł tytułem częściowego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, to jest co do punktu 1 i 2 wyroku. Zaskarżonemu

wyrokwowi zarzucili naruszenie przepisów postępowania, które prowadzą do nieważności postępowania, a to art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c., przez dopuszczenie do udziału w rozpoznaniu apelacji od wyroku Sądu Okręgowego w Ł., VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, w sprawie sygn. akt. VIII P (...) sędziego, który podlegał wyłączeniu z mocy ustawy z powodu uczestnictwa w wydaniu zaskarżonego rozstrzygnięcia we wskazanym postępowaniu, to jest w niższej instancji, co prowadzi do nieważności postępowania z przyczyn wskazanych w art. 379 pkt. 4 k.p.c. Dodatkowo skarżący zarzucili naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 435 k.c. przez nieprawidłowe zastosowanie, polegające na przyjęciu, że pozwana Spółka skutecznie wykazała przesłankę egzoneracyjną odpowiedzialności w postaci wyłącznej winy poszkodowanego, podczas gdy w okolicznościach niniejszej sprawy nie można abstrahować od współistnienia niezawinionej i niezależnej od S. J. przyczyny wypadku, jaką były zaburzenia świadomości poszkodowanego występujące w przebiegu ukrytej jednostki chorobowej, pozostające poza zakresem wiedzy S. J., która ponadto, pomijając nawet zakres informacji udzielanych lekarzom przez poszkodowanego w trakcie dokonywania oceny zdolności do pracy na stanowisku motorniczego, nie mogła zostać skutecznie wykryta nawet po przeprowadzeniu dodatkowych badań. Tym samym zachowanie poszkodowanego nie może zostać uznane za zawinione i stanowiące wyłączną i jedyną przyczynę zdarzenia, a tylko wyłączny związek między zawinionym zachowaniem a szkodą zwalnia prowadzącego przedsiębiorstwo od odpowiedzialności, która to odpowiedzialność kształtuje się w niniejszej sprawie w oparciu o zasadę ryzyka. Skarżący zarzucili również naruszenie kolejnych przepisów postępowania, a mianowicie: (-) art. 233 § 1 w związku z art. 391 § 1 oraz art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., polegające na przyjęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego w Ł. bez merytorycznego odniesienia się do rozważań w zakresie zarzutów w odniesieniu do ustaleń faktycznych i oceny dowodów, w sytuacji gdy formułowane w apelacji zarzuty obejmowały przede wszystkim sprzeczność ustaleń sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne nie zostały w rzeczywistości rozpoznane.

Skarżący wniesli o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) „w całości” i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi lub innemu sądowi równorzędnemu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) i orzeczenie co do istoty sprawy.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 3 i 4 k.p.c. z uwagi na zachodzącą w sprawie nieważność postępowania, a jednocześnie oczywistą zasadność skargi. Zdaniem skarżących „w sposób oczywisty doszło do naruszenia art. 435 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że pozwana Spółka skutecznie wykazała zaistnienie przesłanki egzoneracyjnej odpowiedzialności w postaci wyłącznej winy poszkodowanego, podczas gdy w okolicznościach niniejszej sprawy nie można abstrahować od oczywistego współistnienia niezawinionej i niezależnej od S. J. przyczyny wypadku jaką były zaburzenia świadomości poszkodowanego, występujące w przebiegu ukrytej jednostki chorobowej, pozostające poza zakresem wiedzy S. J.”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana Spółka wniosła o wydanie postanowienia w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od powodów na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia

sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W pierwszej kolejności wypada się odnieść do najdalej sięgającego zarzutu nieważności postępowania. Skarżący upatrywali nieważność postępowania w nieprawidłowym składzie Sądu drugiej instancji rozpoznającego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Ł.. W składzie Sądu Apelacyjnego uczestniczyła bowiem sędzia, która brała udział w posiedzeniach w sprawie toczącej się w pierwszej instancji, przewodnicząc podczas dziewięciu rozpraw oraz podejmując czynności procesowe z zakresu koncentracji dowodów. Zgodnie z treścią art. 48 § 1 pkt 5 k.p.c. sędzia jest wyłączony z mocy samej ustawy w sprawach, w których w instancji niższej brał udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia, jako też w sprawach o ważność aktu prawnego z jego udziałem sporządzonego lub przez niego rozpoznanego oraz w sprawach, w których występował jako prokurator. Instytucja wyłączenia sędziego z tej przyczyny ma na celu zapobieżenie sytuacji, w której sędzia miałby kontrolować własne rozstrzygnięcia wydane w instancji niższej. Przez wzięcie przez sędziego udziału w wydaniu zaskarżonego orzeczenia rozumie się uczestniczenie sędziego w składzie sądu, który wydał to orzeczenie. Nie do pogodzenia z istotą dwuinstancyjności postępowania sądowego byłaby bowiem sytuacja, w której ten sam sędzia, który wydał orzeczenie w sądzie pierwszej instancji, miałby następnie dokonywać kontroli tego orzeczenia w sądzie drugiej instancji. Z taką sytuacją nie mamy jednak do czynienia w niniejszej sprawie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że sędzia, który brał udział w rozpoznaniu sprawy w pierwszej instancji na wstępnym etapie postępowania, ale nie wydał zaskarżonego apelacją orzeczenia, nie jest wyłączony z mocy ustawy z rozpoznania sprawy w drugiej instancji (por. wyroki z 23 stycznia 2008 r., II PK 125/07, OSNP 2009 nr 5–6, poz. 66 oraz z 16 grudnia 2009 r., I CSK 281/09, LEX nr 577560). Ponieważ sędzia, która wydawała wyrok w drugiej

instancji, w pierwszej instancji jedynie przewodniczyła składowi na pewnym etapie długotrwałego procesu, jednakże nie wydała wyroku w tej sprawie, Sąd Najwyższy nie dostrzegł sugerowanej przez skarżących nieważności postępowania.

Natomiast co do przesłanki przedsądu jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, wskazać należy, iż skarżący w motywach wniosku jest zobligowany zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić, że skarżący nie wykazali istnienia również tej przesłanki przedsądu. W przedmiotowej

sprawie zarówno zarzuty, jak i uzasadnienie skargi kasacyjnej w istocie rzeczy sprowadzały się do niedopuszczalnej i ewidentnie chybionej polemiki z poczynionymi ustaleniami faktycznymi, z których bezsprzecznie wynikało, że do wypadku w dniu 11 maja 2010 r. doszło na skutek znacznego przekroczenia przez S. J. maksymalnej prędkości jazdy tramwajem podczas przejazdu przez zwrotnicę ustawioną w pozycji skrzętnej. Ponadto S. J. zatajając podczas badania informację o omdleniach i chorobach serca nie dopuścił do prawidłowej oceny przez pracodawcę i lekarzy jego zdolności do pracy i stwierdzenia, czy objawy jego schorzeń umożliwiają mu pracę na stanowisku motorniczego. Zatem zgromadzone w sprawie dowody jasno wskazywały, że do wypadku nie przyczyniła się jakakolwiek okoliczność dotycząca pracodawcy i od niego zależna. Celem procedury kasacyjnej natomiast nie jest uzupełnianie materiału dowodowego ani jego ponowna ocena, które usuwają się spod rozeznania kasacyjnego w rozumieniu art. 398<sup>3</sup> § 3 i art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania, ponieważ powołane w niej twierdzenia i wątpliwości w istocie rzeczy ograniczały się do polemiki z ustalonym przez Sąd drugiej instancji stanem faktycznym oraz jego oceną prawną.

Wobec niewykazania przez skarżących istnienia powołanych przesłanek przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.